

แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 11

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่สารสนเทศ

หัวข้อเนื้อหา

1. พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537
2. พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551
3. พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. 2550
4. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารทางราชการ 2540

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อธิบายและยกตัวอย่างเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ได้
2. อธิบายและยกตัวอย่างการละเมิดลิขสิทธิ์ได้
3. อธิบายการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้
4. ยกตัวอย่างโทษสำหรับผู้กระทำผิดพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้
5. อธิบายพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. 2550 ได้
6. ยกตัวอย่างโทษสำหรับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. 2550 ได้
7. อธิบายพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารทางราชการ 2540 ได้
8. ยกตัวอย่างโทษสำหรับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารทางราชการได้

วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนรู้การสอนประจำบท

1. บรรยาย
2. อภิปราย และสรุปสาระสำคัญในบทเรียน
3. คำถามท้ายบท

สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารคำสอน
2. คำถามท้ายบท

การวัดและการประเมินผล

1. สังเกตการณ์ตอบคำถามของผู้เรียน
2. ตรวจสอบผลจากคำถามท้ายบท

บทที่ 11

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่สารสนเทศ

ในปัจจุบันยุคสังคมข่าวสาร มีการผลิตและเผยแพร่สารสนเทศออกมาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ที่ปรากฏในรูปของตำรา หนังสือ หนังสือพิมพ์ บทความ งานวิจัย แผ่นพับ สื่อการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ บทความอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ผู้ให้บริการสารสนเทศต้องมีความรู้เรื่องพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติจัดการพิมพ์ พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารทางราชการ เนื่องจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์มีการเผยแพร่สารสนเทศที่ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ต ซึ่งได้พัฒนามาเรื่อย ๆ จนอยู่ในรูปของ Tablet iPad Iphone สามารถเผยแพร่สารสนเทศได้อย่างรวดเร็วและตลอดเวลา ซึ่งผู้สร้างสรรค์ผลงานต่าง ๆ ต้องรักษาสิทธิของตนเองด้วยการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับลิขสิทธิ์คุ้มครองผลงานของตนเอง มิให้ผู้ใดมาคัดลอกหรือเปลี่ยนแปลงได้ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์และกฎหมายที่คุ้มครองดังรายละเอียดที่จะกล่าวถึงเนื้อหาต่อไปนี้

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มีรายละเอียด (เดชอุดม ไกรฤทธิ 2547 : 13) ดังนี้ คำว่าลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ได้นิยามไว้ว่า สิทธิแต่ผู้เดียวที่จะกระทำการใด ๆ ตามพระราชบัญญัติเกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้น ได้แก่ การทำซ้ำ การดัดแปลง เผยแพร่ การให้เช่าต้นฉบับ หรือสำเนาโปรแกรม คอมพิวเตอร์ โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์และสิ่งบันทึกเสียง อนุญาตให้ผู้อื่นใช้ลิขสิทธิ์

ลิขสิทธิ์เป็นทรัพย์สินทางปัญญาอย่างหนึ่งซึ่งมีลักษณะพิเศษต่างจากทรัพย์สินที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ภาค 4 เป็นทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่าง ซึ่งไม่ใช่สิทธิครอบครอง หรือกรรมสิทธิ์สังหาริมทรัพย์ หรืออสังหาริมทรัพย์ ดังนั้น ผู้สร้างสรรค์ หรือผู้เป็นเจ้าของย่อมมีสิทธิเฉพาะตัวเพียงผู้เดียว แต่จะโอนแก่ทายาทก็ได้ จึงจะกล่าวถึงรายละเอียดบางประเด็นเท่านั้น

1. การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์

พิชัย นิลทองคำ (2554 : 24-25) ได้อธิบายการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ มีรายละเอียดดังนี้ การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ให้ผู้สร้างสรรค์ในงานที่ตนได้สร้างสรรค์ขึ้น ภายใต้เงื่อนไขต่อไปนี้

- 1.1 กรณีที่ยังไม่ได้มีการโฆษณา การคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามกฎหมายไทยใช้ระบบการให้คุ้มครองทันทีที่สร้างงานเสร็จ ไม่มีแบบพิธี ไม่ต้องแสดงการสงวนลิขสิทธิ์และจะจดทะเบียนเป็นการคุ้มครองโดยอัตโนมัติ เช่น นายแดงเดินทางไปถ่ายภาพยนตร์สารคดีการท่องเที่ยวที่กัมพูชา ลิขสิทธิ์ในงานสร้างสรรค์ย่อมเป็นของนายแดง แม้ว่านายแดงจะได้สร้างสรรค์งานนอกประเทศแทนที่จะสร้างสรรค์งานในประเทศไทยและยังไม่ได้มีการโฆษณาก็ตาม

1.2 กรณีได้มีการโฆษณาแล้ว ผู้สร้างสรรค์งานไม่ว่าจะมีสัญชาติใดหรืออยู่ประเทศใดและสร้างงานขึ้นที่ใด หากทำงานอันมีลิขสิทธิ์ที่สร้างนั้นมาโฆษณาครั้งแรกขึ้นประเทศไทยหรือในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาเบิร์นภายในระยะเวลา 30 วัน นับแต่วันที่ได้มีการโฆษณาครั้งแรกหรือไม่ว่าจะโฆษณางานครั้งแรกที่ใด ผู้สร้างสรรค์ย่อมไม่ได้ลิขสิทธิ์มาเพราะการโฆษณา เช่น นายดำ สัญชาติไม่ชัดเจนได้ฉายภาพยนตร์เรื่องหนึ่งในประเทศไทย หรือในประเทศภาคีแห่งอนุสัญญาเบิร์นภายใน 30 วัน นับแต่ได้มีการโฆษณางานนั้นครั้งแรก ภาพยนตร์ของนายดำย่อมได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามกฎหมายไทย

2. ลิขสิทธิ์ตามสัญญาจ้างแรงงาน

มาตรา 9 แรงงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ในฐานะพนักงานหรือลูกจ้างถ้ามิได้เป็นหนังสือตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นให้ลิขสิทธิ์ในงานนั้นเป็นของผู้สร้างสรรค์ แต่นายจ้างมีสิทธิในงานนั้นออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้ตามที่เป็นวัตถุประสงค์แห่งการจ้างแรงงานนั้น

จากบทบัญญัติกฎหมายกรณีที่ไม่มีข้อตกลงที่ทำเป็นหนังสือไว้เป็นอย่างอื่น นายจ้างก็ยังมีสิทธิในงานนั้นออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้ ตามวัตถุประสงค์แห่งการจ้างแรงงานนั้น หากงานสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้นไม่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์แห่งการจ้างแรงงาน นายจ้างก็ไม่มีสิทธิ์ดังกล่าว

3. ลิขสิทธิ์ตามสัญญาจ้างทำของ

มาตรา 10 งานที่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยการรับจ้างบุคคลอื่น ให้ผู้ว่าจ้างเป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานนั้น เว้นแต่ผู้สร้างสรรค์และผู้ว่าจ้างเป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานนั้น หรือเว้นแต่ผู้สร้างสรรค์และผู้ว่าจ้างจะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น (ไชยยศ เหมะรัชตะ. 2553 : 77-78)

ดูจากบทบัญญัติของกฎหมาย ข้อตกลงเกี่ยวกับการสร้างสรรค์งานนั้นมิได้บังคับว่าต้องทำเป็นหนังสือซึ่งอาจจะตกลงกันด้วยวาจาได้ ตัวอย่าง นายดำได้รับการว่าจ้างจากบริษัทสหมงคลจำกัด ให้สร้างภาพยนตร์โฆษณาเครื่องสำอางเป็นเงิน 1 ล้านบาท หลังจากงานดังกล่าวสร้างเสร็จแล้ว นายดำได้ส่งมอบงานให้บริษัทสหมงคลจำกัด และรับค่าจ้างตามที่ตกลงกันไว้ ลิขสิทธิ์ในภาพยนตร์โฆษณาย่อมเป็นของบริษัทสหมงคลจำกัด ในฐานะผู้ว่าจ้าง

4. ลิขสิทธิ์ในงานดัดแปลง

มาตรา 11 “งานใดมีลักษณะเป็นการดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ให้ผู้ที่ได้ดัดแปลงนั้นมีลิขสิทธิ์ในงานที่ได้ดัดแปลงตามบทบัญญัตินี้ แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีอยู่ในงานของผู้สร้างสรรค์เดิมที่ถูกดัดแปลง” (เดช อุดมไกรฤทธิ. 2547 : 24) จากบทบัญญัติกฎหมาย คำว่า “ดัดแปลง” หมายความว่า ทำซ้ำโดยเปลี่ยนแปลงรูปแบบปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมหรือจำลองงานต้นฉบับในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำงานขึ้นใหม่ทั้งนี้ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน”

ตัวอย่าง นายสมศักดิ์ แปลนวนิยายเรื่อง โลกอนาคตที่เป็นภาษาอังกฤษโดยไม่ได้ขออนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์นวนิยายดังกล่าวเสียก่อน งานแปลถือเป็นงานดัดแปลงแม้จะแปลแล้วเสร็จ และนายสมศักดิ์ ไม่อาจอ้างความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ได้เพราะการกระทำเช่นนั้น เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น

5. ลิขสิทธิ์ในงานรวบรวมหรือประกอบเข้ากัน

มาตรา 12 “งานใดที่มีลักษณะเป็นการนำเอางานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้มารวบรวมหรือประกอบเข้ากันโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือเป็นการนำเอาข้อมูลหรือสิ่งอื่นใด สามารถอ่านหรือถ่ายทอดได้โดยอาศัยเครื่องกล หรืออุปกรณ์อื่นใดมารวบรวม หรือประกอบเข้าด้วยกัน หากผู้ที่ได้รวบรวมหรือประกอบเข้ากันได้รวบรวมซึ่งงานดังกล่าวเกิดขึ้น โดยการคัดเลือกหรือจัดลำดับในลักษณะซึ่งมิได้ลอกเลียนงานบุคคลอื่น แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีอยู่ในงานหรือข้อมูลหรือสิ่งอื่นใด

ตัวอย่าง นายสมชาย มีสัญชาติไทย ในฐานะบรรณาธิการบทความเรื่อง วัฒนธรรมอีสานใต้ ได้รับอนุญาตให้รวมบทความจากนักวิชาการหลายท่าน ลิขสิทธิ์ในบทความย่อมเป็นของนายสมชาย แต่ถ้านายสมชายและเจ้าของบทความทั้งหมด อนุญาตให้นายจอห์น ชาวอังกฤษนำบทความไปแปลเป็นภาษาอังกฤษ ในขณะที่ยังพำนักอยู่ในประเทศไทยและแม้ว่าขณะแปลงาน นายจอห์นมิได้อยู่ในประเทศไทย แต่กลับไปประเทศอังกฤษ แล้ว เช่นนี้การนายจอห์นก็ยังมีสิทธิ์ในงานแปลดังกล่าว

6. การละเมิดลิขสิทธิ์

ลิขสิทธิ์ในงานสร้างสรรค์ถือว่าเป็นทรัพย์สินทางปัญญา เป็นสิ่งที่มีคุณค่าและราคา กฎหมายจึงถือว่าหากมีการกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งโดยพลการแก่งานอันมีลิขสิทธิ์และไม่มีลิขสิทธิ์ ก็จะอ้างกฎหมายคุ้มครองได้ การละเมิดลิขสิทธิ์ตามบทบัญญัติมาตรา 27 ถึงมาตรา 31 แบ่งออกได้ 2 กรณี (คณะวิชาการ The Justice Group. 2553 : 532-533) คือ

6.1 การละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรง เป็นการกระทำหรือตัดแปลงตัวงานอันมีลิขสิทธิ์หรือนำบันทึกของงาน อันมีลิขสิทธิ์ที่สร้างขึ้นโดยสร้างสรรค์ไปเผยแพร่สาธารณชนโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์

ตัวอย่าง

นายเอก “ลักลอบนำภาพสีน้ำมันหรือภาพความฝันของมานีจากนายโก้ ซึ่งเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ นำไปตีพิมพ์จำหน่าย จำนวน 1,000 แผ่น โดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าเป็นการทำซ้ำ

6.2 การละเมิดลิขสิทธิ์โดยอ้อม เป็นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 31 ทั้งที่รู้อยู่แล้วหรือมีเหตุอันควรรู้ว่างานใดทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่นเพื่อการแสวงหากำไร เช่น การขายมิไว้เพื่อขาย เสนอขาย เผยแพร่ต่อสาธารณชน เป็นต้น (พิศิษฐ์ ชาวธวัช. 2544 : 121)

ตัวอย่าง

นายทอง นักเขียนมีชื่อประเภท เรื่องสั้น มีทายาท 3 คน คือ ก ข ค ในปี พ.ศ. 2560 นายทองถึงแก่กรรม เขาได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้นาย ข และ ค ส่วน ก นั้นได้ลิขสิทธิ์บทประพันธ์ต่อมาสำนักพิมพ์แห่งหนึ่งจะพิมพ์เรื่องสั้นซึ่งเป็นลิขสิทธิ์ ของ ก โดยไม่ได้รับอนุญาตและขายหมดภายใน 3 เดือน นาย ค รู้ว่าสำนักงานพิมพ์ละเมิดลิขสิทธิ์ แต่ไม่ยอมบอก นาย ก ระหว่างนั้นมีสำนักพิมพ์อีกแห่งหนึ่ง มาติดต่อกับ ค โดยคิดว่า ค เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ เพื่อขอพิมพ์เรื่องสั้นที่เขียน โดยนายทอง ค จึงนำลิขสิทธิ์ หนังสือดังกล่าวเพื่อไปพิมพ์ กรณีนี้กล่าวได้ว่า ค รู้อยู่ว่าหนังสือที่พิมพ์ขายนั้นเป็นงานที่ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ผู้อื่น การกระทำของ ค จึงเป็นความผิดตามมาตรา

7. การกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นมิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ซึ่งไปรษณีย์ฯ แห่งรัชตะ (2553 : 106-109) ได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

- 7.1 การวิจัยหรือศึกษางานนั้นโดยไม่ได้แสวงหากำไร
- 7.2 ใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง และเหตุผลอื่นในครอบครัวหรือญาติสนิท
- 7.3 ดิชม วิจารณ์ หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น
- 7.4 การเสนอรายงานทางสื่อมวลชนโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น
- 7.5 การทำซ้ำ ดัดแปลงนำออกแสดงหรือทำให้ปรากฏเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของศาลหรือเจ้าพนักงานซึ่งมีสิทธิ์ตามกฎหมายหรือรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว
- 7.6 ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกเสนอ หรือทำให้ปรากฏโดยผู้สอนเพื่อประโยชน์ในการสอนของตนอันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร
- 7.7 การทำซ้ำ ดัดแปลงบางส่วนของงาน หรือตัดทอนหรือทำบทสรุปโดยผู้สอนหรือสถาบันศึกษาเพื่อแจกจ่ายหรือจำหน่ายแก่ผู้เรียนในชั้นเรียนหรือสถานศึกษาทั้งนี้ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร
- 7.8 นำงานนั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบในการสอบ
- 7.9 การทำซ้ำโดยบรรณารักษ์ห้องสมุดหรือให้แก่ห้องสมุดอื่น

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นที่นักสื่อสารมวลชนจะต้องรู้และทำความเข้าใจ เนื่องจากมีโทษทั้งทางปกครองและทางอาญาหากมีการกระทำผิด ซึ่งมีรายละเอียด (กิตติพงศ์ กมลธรรมวงศ์. 2555 : 150-155) ดังนี้

1. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

ผู้ใดที่มีความประสงค์จะประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการที่ต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ ทั้งนี้ต้องเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยและไม่อยู่ระหว่างถูกพักใช้ใบอนุญาตหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตมาแล้วไม่ครบ 3 ปี ซึ่งแยกพิจารณาเป็นส่วน ๆ ดังนี้

1.1 กิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่ใบอนุญาตจะมี 3 ประเภท ได้แก่

1.1.1 ใบอนุญาตประกอบกิจการสาธารณะได้แก่ ใบอนุญาตที่ออกสำหรับวัตถุประสงค์หลักการบริการสาธารณะมี 3 ประเภท

1.1.1.1 ใบอนุญาตออกให้สำหรับกิจการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการส่งเสริมความรู้การศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร และการส่งเสริมอาชีพอื่น ๆ สุขภาพ อนามัย กีฬาหรือส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน

1.1.1.2 ขออนุญาตสำหรับกิจการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อความมั่นคงของรัฐ หรือความปลอดภัยสาธารณะ

1.1.1.3 ใบอนุญาตสำหรับกิจการที่มีวัตถุประสงค์หลัก หรือการกระจายข่าวสารในการส่งเสริมสนับสนุนการเผยแพร่และให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คนพิการ คนด้อยโอกาส

1.1.2 ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชน ได้แก่ ใบอนุญาตที่มีการบริการตามวัตถุประสงค์เช่นเดียวกัน การประกอบกิจการบริการสาธารณะ แต่ต้องเป็นประโยชน์ตามความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่น

1.2 ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ ต้องเป็นกระทรวง ทบวง กรม องค์การอิสระ ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ องค์การปกครองท้องถิ่น หรือสมาคม มูลนิธิ สถาบันอุดมศึกษา เพื่อประโยชน์ด้านการเรียนการสอนหรือการเผยแพร่ความรู้สู่สังคม

1.3 กิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ ที่ไม่ใช่คลื่นความถี่

การประกอบอาชีพการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับการประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์แบบใช้คลื่นความถี่ และเพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศ กำหนดสัดส่วนรายการผังรายการ การหารายได้ และการบันทึกรายการที่ออกอากาศไปแล้วและระยะเวลาในการเก็บรักษาบันทึกนั้น

1.4 การบริหารสถานี ในการประกอบกิจการ ให้ผู้รับใบอนุญาตแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทย เป็นผู้อำนวยการสถานีประจำแต่ละสถานี เพื่อควบคุมดูแลให้มีการออกอากาศให้เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาตและดูแลรับผิดชอบการจัดรายการ การดำเนินรายการและการออกอากาศ

1.5 การป้องกันการผูกขาด เพื่อไม่ให้เกิดการครอบงำกิจการในลักษณะที่เป็นการจำกัดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะ ห้ามผู้รับใบอนุญาตที่ครองธุรกิจในการประกอบประเภทเดียวกันหรือครองสิทธิ์ข้ามสื่อ และให้รวมถึงการถือครองธุรกิจที่เกี่ยวข้อง หรือการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ติดตั้งเป็นพิเศษเพื่อรับสัญญาณเสียงและภาพ

2. รายการของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

ลักษณะของรายการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่จะนำเสนอต่อสาธารณะชนนั้น มีรายละเอียดดังนี้ (กิตติพงษ์ กมลธรรมวงศ์. 2555 : 157-159)

2.1 ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดทำผังรายการให้มีสัดส่วนรายการดังนี้

2.1.2 ผู้รับใบอนุญาตต้องกำหนดให้มีรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่มีประโยชน์ต่อชุมชน หรือท้องถิ่น ในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

2.1.3 ผู้รับใบอนุญาตต้องกำหนดให้มีรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะชนในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 25

2.1.4 ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดทำผังรายการให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการประกอบกิจการที่ได้รับใบอนุญาต

2.2 กรณีที่มีภัยธรรมชาติหรือมีเหตุฉุกเฉิน ซึ่งมีความจำเป็นต้องออกอากาศแจ้งข่าวหรือเตือนภัยให้ประชาชนทราบ เมื่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐร้องขอผู้รับใบอนุญาตต้องดำเนินการตามที่ยกขออนุญาตนั้น

2.3 ห้ามมิให้ออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาที่ก่อให้เกิดการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

2.4 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคณาพิการและคนด้อยโอกาสให้เข้าถึงหรือสิทธิการใช้ประโยชน์จากรายการ ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการอย่างเหมาะสม

โทษสำหรับผู้กระทำผิดพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 นี้ หากผู้รับใบอนุญาตหรือบุคคลใดได้กระทำความผิดอาจต้องได้รับโทษทั้งทางปกครองและทางอาญา ดังนี้ (กิตติพงษ์ กมลธรรมวงศ์. 2555 : 165-168)

1. โทษทางปกครอง

โทษทางปกครองที่สำคัญมีดังนี้

1.1 กรณีผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนจะถูกปรับไม่เกิน 5 หมื่นบาท ดังนี้

1.1.1 จัดทำรายงานสถานะการเงินต่อคณะกรรมการไม่ตรงตามความเป็นจริง

1.1.2 เลือกปฏิบัติ หรือกีดกันผู้รับใบอนุญาตรายอื่น

1.1.3 เจ้าของโครงการข่าวกระทำการอันเป็นเหตุมิให้การทำงานของโครงข่าย

สามารถใช้งานได้ตามปกติ

1.1.4 เจ้าของโครงข่ายเปลี่ยนแปลงแก้ไขโครงข่ายมีผลกระทบต่อการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโดยไม่แจ้งต่อผู้รับใบอนุญาต

1.2 กรณีที่ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืน จะถูกปรับตั้งแต่ 5 หมื่นบาท แต่ไม่เกิน 5 แสนบาท ดังนี้

1.2.1 จัดผังรายการไม่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการประกอบกิจการที่ได้รับอนุญาต

1.2.2 เมื่อมีเหตุฉุกเฉิน หรือภัยพิบัติแล้วไม่ทำตามหน้าที่หน่วยงานของรัฐร้องขอ

1.2.3 ไม่เก็บรักษาเทปรายการให้เจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบ

1.2.4 ไม่เปิดโครงการให้คณาพิการและคนด้อยโอกาสได้เข้าถึง หรือรับรู้รายการจัดให้อย่างเสมอภาค กับบุคคลทั่วไป

1.3 กรณีที่ผู้ใหญ่กระทำการฝ่าฝืนแต่ละประเด็นต่อไปนี้แล้วจะถูกปรับตั้งแต่ 5 แสนบาท แต่ไม่เกิน 5 ล้านบาท

1.3.1 เจ้าของโครงข่ายไม่แจ้งข้อมูลที่ถูกต้องและจำเป็นในการใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายแก่ผู้รับใบอนุญาตได้ทราบ

1.3.2 ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ซึ่งครอบครองที่ดินสถานที่สิ่งก่อสร้าง และไม่ยินยอมให้ผู้รับใบอนุญาตหรือเจ้าของโครงข่ายได้ใช้ประโยชน์แบบมีค่าตอบแทน

1.3.3 กรณีที่มีการปฏิเสธ ไม่ให้ใช้หรือเชื่อมต่อเครือข่าย หรือมีข้อตกลงกันไม่ได้มีการเจรจาทำสัญญาการใช้

2. โทษทางอาญา

โทษทางอาญาที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

2.1 ผู้ใดใช้คลื่นความถี่หรือให้บริการนอกเหนือจากกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์โดยไม่รับอนุญาตต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 5 ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ วันละไม่เกิน 5 หมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืน

2.2 ผู้รับใบอนุญาต โดยให้ใบอนุญาตคนอื่นดำเนินการ หรือเข้าครอบงำกิจการ หรือกระทำการอันเป็นการผูกขาด ลด จำกัด การแข่งขันในการประกอบกิจการกระจายเสียงต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 3 ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและปรับวันละไม่เกิน 3 หมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืน

2.3 ผู้รับใบอนุญาตกระทำการที่เป็นการรบกวนต่อการรับสัญญาณเสียงหรือภาพของผู้รับใบอนุญาตรายอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 3 ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและปรับวันละไม่เกิน 3 หมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืน

2.4 ผู้ใดกระทำให้เกิดการรบกวนต่อการรับส่งหรือแพร่สัญญาณเสียงหรือภาพของผู้รับใบอนุญาตรายอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและปรับวันละไม่เกิน 1 หมื่นบาท ตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืน

พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. 2550

กฎหมายจัดแจ้งการพิมพ์เป็นกฎหมายที่วางแนวปฏิบัติในการรับจัดแจ้งการพิมพ์เพื่อให้ผู้อื่นได้รับพระราชบัญญัติด้วยกับผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของกิจการเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบของประชาชนที่ได้รับความเสียหายในการฟ้องร้องดำเนินคดีสิ่งพิมพ์ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้ สิ่งพิมพ์ตามพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. 2550 ได้นิยามว่า “สมุด หนังสือ แผ่นกระดาษหรือวัตถุอื่นใด พิมพ์ขึ้นเป็นหลายสำเนา อย่างไรก็ตามในการพิมพ์นั้นจะต้องมีความแตกต่างจากหนังสือพิมพ์อยู่บางประการ” (กิตติพิงค์ กมลธรรมวงศ์. 2555 : 119) ได้แก่

1. ชื่อของผู้พิมพ์และที่ตั้งโรงพิมพ์ และห้ามใช้ชื่อย่อหรือนามแฝง
 2. ชื่อและที่ตั้งของผู้โฆษณา
 3. เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือที่หอสมุดแห่งชาติได้ออกให้
- ส่วนผู้พิมพ์หรือผู้โฆษณานั้นจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้
1. มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
 2. มีถิ่นที่อยู่ประจำในราชอาณาจักร
 3. ไม่เคยเป็นคนที่ไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
 4. ไม่เคยต้องโทษตามคดีพิพาทจนถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

หรือเป็นความผิดโทษประมาทหรือความผิดลหุโทษ

กรณีนิติบุคคลเป็นผู้พิมพ์หรือโฆษณา กรรมการ ผู้จัดการ ผู้แทนอื่นของนิติบุคคล นั้นต้องมีคุณสมบัติและไม่มีข้อต้องห้าม

หนังสือพิมพ์

หมายความว่า สิ่งพิมพ์ข่าวและความคิดเห็น เสนอต่อประชาชน สิ่งพิมพ์ซึ่งมีชื่อจำหน่าย เช่นเดียวกันและออกหรือเจตนาจะออกตามลำดับเรื่อยไป มีกำหนดหรือไม่มีก็ตาม มีข้อความต่อเนื่องกันหรือไม่ก็ได้ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546 : 1244) ทั้งนี้ให้รวมถึงนิตยสาร วารสาร หรือ สิ่งพิมพ์ที่เรียกชื่ออย่างอื่นทำนองเดียวกัน

หนังสือพิมพ์ซึ่งจัดพิมพ์ขึ้นภายในราชอาณาจักรจะต้องจดทะเบียนการพิมพ์ตามบทบัญญัติของกฎหมาย โดยมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ได้แก่

1. ผู้ยื่นจดทะเบียนการพิมพ์

การยื่นแบบจดทะเบียนการพิมพ์และต้องมีหลักฐานหลายรายการ เช่น

1.1 ชื่อ สัญชาติ ถิ่นที่อยู่ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ แล้วแต่กรณี

1.2 ชื่อทางหนังสือพิมพ์

1.3 วัตถุประสงค์และระยะเวลาออกหนังสือพิมพ์

1.4 ชื่อของที่ตั้งสถานที่สิ่งพิมพ์

1.5 ภาษาที่หนังสือพิมพ์จะออกใช้

1.6 ชื่อและที่ตั้งของสำนักพิมพ์

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับการจดทะเบียนการพิมพ์และหลักฐาน ข้อ 1 ครบแล้ว ให้รับจดทะเบียนและออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนให้แก่ผู้ยื่นจดทะเบียนโดยไม่ชักช้า เว้นแต่ผู้ยื่นจดทะเบียนยังดำเนินการไม่ถูกต้องครบถ้วน

2. ข้อความในหนังสือพิมพ์ จะต้องปรากฏสิ่งต่อไปนี้

2.1 ชื่อของผู้พิมพ์และที่ตั้งโรงพิมพ์

2.2 ชื่อและที่ตั้งของผู้โฆษณา

2.3 ชื่อของบรรณาธิการหนังสือพิมพ์

2.4 ชื่อและที่ตั้งของเจ้าของกิจการก่อนพิมพ์

3. ชื่อหนังสือพิมพ์ต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

3.1 ไม่ฟ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับพระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย พระปรมาภิไธยย่อ พระนามาภิไธยย่อ หรือนามพระราชวงศ์

3.2 ไม่ฟ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับราชทินนาม เว้นแต่ราชทินนามของตนเองของบุพการี หรือของผู้สืบสันดาน

3.3 ไม่ซ้ำกับชื่อหนังสือพิมพ์ที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว

3.4 ไม่มีคำหรือความหมายหยาบคาย

4. บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

4.1 มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์

4.2 มีสัญชาติไทย หรือสัญชาติแห่งประเทศซึ่งมีสนธิสัญญากับประเทศไทย

4.3 มีถิ่นที่อยู่ประจำในราชอาณาจักร

4.4 ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ

4.5 ไม่เคยต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี หรือเป็นความผิดโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษผู้ซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ผู้ใดประสงค์จะเป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ต้องได้รับอนุญาตตามหลักเกณฑ์รับการและเงื่อนไข ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

5. คุณสมบัติของเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์

5.1 มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์

5.2 มีสัญชาติไทย

5.3 มีถิ่นที่อยู่ประจำในราชอาณาจักร

5.4 ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

5.5 ไม่เคยต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี หรือเป็นความผิดโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

บทกำหนดโทษ

ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. 2550 เมื่อผู้ใดกระทำความผิดได้เกิดขึ้นแล้วจะต้องได้รับโทษทางอาญาและทางปกครอง (กิตติพงศ์ กมลธรรมวงศ์. 2555 : 122-123) ได้แก่

1. โทษทางปกครอง

1.1 ผู้พิมพ์หรือผู้โฆษณา ผู้ใดฝ่าฝืนไม่แสดงข้อความในสิ่งพิมพ์ หรือไม่ส่งสิ่งพิมพ์จำนวน 2 ฉบับไปให้หอสมุดแห่งชาติภายใน 30 วัน นับแต่วันเผยแพร่จะต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

1.2 ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ ไม่แสดงชื่อที่ตั้งของโรงพิมพ์ ผู้โฆษณาและบรรณาธิการจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

1.3 ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์เปลี่ยนแปลงการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยไม่แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายในสามสิบวันนับแต่ได้ทำการเปลี่ยนแปลงต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

1.4 ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ เลิกเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของกิจการโดยไม่แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเพื่อยกเลิกการเปลี่ยนแปลงรายการจัดแจ้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เลิกกิจการต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

1.5 ถ้าการกระทำผิดต่อเนื่องและพนักงานเจ้าหน้าที่ได้สั่งลงโทษแล้วแต่ยังคงกระทำผิดไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องจะถูปรับในอัตราดังนี้

1.5.1 กรณีที่ไม่ส่งสิ่งพิมพ์จำนวน 2 ฉบับ ไปให้หอสมุดแห่งชาติและการไม่แสดงที่อยู่ของผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของกิจการ จะถูกปรับอีกวันละไม่เกิน 1,000 บาท

1.5.2 กรณีที่ผู้เปลี่ยนแปลงรายการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยไม่แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ปรับอีกวันละไม่เกิน 2,000 บาท

1.5.4 กรณีที่ยกเลิกการเปลี่ยนแปลงรายการที่เคยจัดแจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะถูกปรับวันละไม่เกิน 3,000 บาท

2. โทษทางอาญา

2.1 ผู้ใดออกหนังสือพิมพ์โดยที่พนักงานเจ้าหน้าที่ยังไม่ได้รับการจัดแจ้งตามแบบการจัดแจ้งของเจ้าหน้าที่ หรือรู้ว่าตนไม่มีคุณสมบัติเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ แล้วได้แสดงตนให้คนอื่นหลงเชื่อต้องรับผิดโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2.2 ผู้ใดฝ่าฝืนโดยให้บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยถือหุ้นในกิจการสิ่งพิมพ์ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 70 ของหุ้นทั้งหมดและมีกรรมการที่ไม่มีสัญชาติไทยไม่ถึง 3 ใน 4 ของจำนวนกรรมการทั้งหมดของผู้มีสัญชาติไทยจะต้องรับผิดจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงห้าล้านบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ และศาลอาจสั่งให้เลิกการให้ความช่วยเหลือ หรือสั่งให้เลิกกิจการ หรือสั่งให้เลิกการถือหุ้น หากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลต้องระวางโทษปรับวันละห้าหมื่นบาทถึงสองแสนห้าหมื่นบาทตลอดเวลาที่ฝ่าฝืน

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารทางราชการ 2540

ข้อมูลข่าวสารของทางราชการเป็นสิ่งที่ประชาชนควรได้รับรู้และมีโอกาสเข้าถึงอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐ เพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนเอง แต่การดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายก็เป็นสิ่งที่ต้องรู้และทำความเข้าใจดังรายละเอียด (สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2542 : 106-110) ต่อไปนี้

1. การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร มีแนวปฏิบัติดังนี้

1.1 หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา โดยประกอบด้วย โครงสร้าง อำนวยการหน้าที่ สถานที่ติดต่อ กฎระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ฯลฯ โดยให้หน่วยงานรัฐรวบรวมและจัดเผยแพร่เพื่อขายหรือจำหน่ายแจกกันที่ทำการของรัฐแห่งนั้นตามสมควร

1.2 หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลของราชการอย่างน้อยต้องมีข้อมูลที่ประชาชนเข้าตรวจดูได้ เช่น

- 1.2.1 ผลการรับฟังและการวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อประชาชน
- 1.2.2 นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา
- 1.2.3 แผนงานโครงการและงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่กำลังดำเนินการ
- 1.2.4 คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- 1.2.5 สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึง
- 1.2.6 สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาด ตัดตอน หรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ
- 1.2.7 มติคณะรัฐมนตรีหรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย

1.3 กรณีที่มีผู้ยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารทางราชการ หน่วยงานของรัฐต้องพร้อมที่จะให้บริการ มิใช่ต้องไปจัดทำสำเนาหรือสำเนาใหม่ หรือหากข้อมูลข่าวสารที่ขอจะอยู่ในหน่วยงานกลาง หรือหน่วยงานอื่นให้หน่วยงานของรัฐรับคำขอแนะนำเพื่อไปยื่นขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารโดยไม่ชักช้า

2. ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผย

ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผยนั้นส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายมีหลายประการ เช่น

2.1 ข่าวสารที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

2.2 ข่าวสารที่ส่งผลต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

2.3 ข่าวสารที่จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่สำเร็จตามวัตถุประสงค์

2.4 ข่าวสารที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต หรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

2.5 รายงานของการแพทย์

2.6 ข่าวสารที่มีกฎหมายให้ความคุ้มครองมิให้ทำการเปิดเผย

กรณีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผยนี้ การป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อมิให้เป็นการรับผิดต่อสิ่งที่เกิดขึ้นหากได้กระทำโดยสุจริตถูกต้องตามระเบียบหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐได้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่บุคคลใดโดยพึงประโยชน์อันสำคัญยิ่งกว่าที่เกี่ยวกับประโยชน์ถึงสาธารณะหรือชีวิต ร่างกาย สุขภาพ หรือประโยชน์อื่นของบุคคลและได้กระทำโดยสมควรแก่เหตุ

3. ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

คำว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน ที่มีชื่อของผู้นั้น หรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะบ่งบอกให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย ดังนั้นเพื่อประโยชน์ของบุคคลได้รับจะเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทย และไม่มีสัญชาติไทยที่มีถิ่นอยู่ในประเทศไทย หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังนี้

3.1 ต้องจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพียงเท่าที่เกี่ยวข้องและจำเป็นเพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์เท่านั้น

3.2 พยายามเก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่จะกระทบถึงประโยชน์ได้เสียโดยตรงของบุคคลนั้น

3.3 จัดให้มีการพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา และตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้องอยู่เสมอเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้

3.3.1 ประเภทของบุคคลที่มีการเก็บข้อมูลไว้

3.3.2 ประเภทของระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

3.3.3 ลักษณะการใช้ข้อมูลปกติ

- 3.3.4 วิธีการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของเจ้าของข้อมูล
- 3.3.5 วิธีการขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล
- 3.3.6 แหล่งที่มาของข้อมูล
- 3.4 ตรวจสอบแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในความรับผิดชอบให้ถูกต้องอยู่เสมอ
- 3.5 จัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามความเหมาะสม เพื่อป้องกันผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล
- 3.6 หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น หรือผู้อื่นโดยปราศจากความยินยอมมาเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมีได้ เว้นแต่ เป็นการเปิดเผยในกรณีดังต่อไปนี้
 - 3.6.1 เพื่อการนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น
 - 3.6.2 เป็นการให้ข้อมูลตามปกติภายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้นต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้านการวางแผน หรือการสถิติ หรือต่าง ๆ
 - 3.6.3 เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยโดยไม่ต้องระบุชื่อ
 - 3.6.4 เพื่อการเก็บรักษาข้อมูลของหอบจดหมายเหตุแห่งชาติ หรือหน่วยงานอื่น
 - 3.6.5 เพื่อการสืบสวน การสอบสวน การฟ้องคดี
 - 3.6.6 เพื่อป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิต หรือสุขภาพของบุคคล
 - 3.6.7 ต่อศาลและเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริง

4. บทกำหนดโทษ

- สำหรับผู้กระทำความผิดหรือฝ่าฝืนตามพระราชบัญญัติข่าวสารข้อมูลนี้จะเป็นโทษทางอาญาตามมาตรา 40 และ 41 ดังรายละเอียด (นิติน ออรุงโรจน์. 2555 : 145) ดังต่อไปนี้
- 4.1 การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ คณะกรรมการที่สั่งให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งวัตถุเอกสารหรือพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
 - 4.2 บุคคลใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบกฎกระทรวงโดยเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อห้ามเช่น กรณีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รายงานการแพทย์ ข้อมูลเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ ที่จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทสรุป

การคุ้มครองเสรีภาพในการประกอบวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์หรือการดำเนินการเกี่ยวกับสื่อสารมวลชนให้อยู่ในจริยธรรมได้นั้น จำเป็นต้องมีกฎหมายกำหนดให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนที่ประกอบกิจการสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ วิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ย่อมมีเสรีภาพในการนำเสนอข้อมูล ความรู้ ความคิดเห็นภายใต้ข้อจำกัดของกฎหมายโดยไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจ

หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจหรือเจ้าของกิจการนั้น แต่ต้องไม่ขัดต่อจรรยาบรรณแห่งการประกอบวิชาชีพซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องรับรู้มีหลายอย่าง เช่น พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารทางราชการ 2540 และนอกจากนั้นควรมีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นกฎหมายที่จะระบุเกี่ยวกับสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะในการครอบครองของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชนหรือส่วนได้ส่วนเสียอันพึงได้รับความคุ้มครองบุคคลอื่น

คำถามท้ายบท

1. พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ หมายถึงอะไร
2. อธิบายการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์เป็นอย่างไร
3. ยกตัวอย่างการละเมิดลิขสิทธิ์มา 1 ตัวอย่าง
4. อธิบายลักษณะของการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551

พอสั่งเขป

5. อธิบายโทษทางการปกครองของผู้กระทำความผิดพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 พอสั่งเขป

6. อธิบายโทษทางอาญาของผู้กระทำความผิด พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 พอสั่งเขป

7. พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. 2550 หมายถึงอะไร

8. อธิบายคุณสมบัติของผู้ยื่นจัดแจ้งการพิมพ์หนังสือพิมพ์อย่างละเอียด

9. อธิบายรายละเอียดข้อมูลข่าวสารที่สามารถเปิดเผยได้มาน้อย 3 ข้อ

10. อธิบายรายละเอียดโทษทางอาญาของผู้กระทำความผิดหรือฝ่าฝืนตามพระราชบัญญัติข่าวสารอยู่ในมาตราใด

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพงษ์ กมลธรรมวงศ์. (2555). รวมกฎหมายการสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- คณะวิชาการ The Justice Group. (2553). 40 พ.ร.บ.ที่มีโทษทางอาญา เล่ม 1. กรุงเทพฯ : พิมพ์อักษร.
- จุลสิงห์ วสันตสิงห์. (2555). คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาอาญา. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร
พับลิชชิ่ง.
- ไชยยศ เหมะรัชตะ. (2553). ลักษณะของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา. กรุงเทพฯ : นิติธรรม.
- เดชอุดม ไกรฤทธิ์. (2547). พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- นิติน ออรุ่งโรจน์. (2555). รวมกฎหมายปกครอง ปรับปรุงใหม่ 2555. กรุงเทพฯ : สุตราพิศาล.
- พิชัย นิลทองคำ. (2554). กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ :
Copyright© 2011 ATHATAYA MILLENNIUM.
- พิศิษฐ์ ขวลาธวัช. (2544). กฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ : ดับเบิลยูเอ็น-
พริ้นติ้ง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ :
นานมีบุ๊คส์
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2542). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายสื่อมวลชน. กรุงเทพฯ :
อักษรพิพัฒน์.

